

Hallituksen esitys Eduskunnalle lainsäädännöksi Valtion painatuskeskuksen muuttamisesta valtionyhtiöksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että valtioneuvosto oikeutettaisiin luovuttamaan valtion liikelaitoksena toimivan Valtion painatuskeskuksen hallinnassa olevan omaisuuden perustettavalle valtionyhtiölle, jonka toimialana olisi kirjapaino-, kustannus- ja jakelutoiminnan sekä niihin liittyvien viestinnän tuotteiden ja palveluiden tuottaminen ja välittäminen, ja joka tulisi jatkamaan Valtion painatuskeskuksen toimintaa, sekä ryhtymään muihin organisaatiomuodon muuttamisesta aiheutuviin toimenpiteisiin.

Esitys liittyy valtion vuoden 1993 talousar-

viositykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Ehdotettu laki valtioneuvoston oikeudesta luovuttaa Valtion painatuskeskuksen hallinnassa oleva omaisuus perustettavalle valtionyhtiölle sekä yhtiön eräistä tehtävistä on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu. Ehdotettu laki Valtion painatuskeskuksesta annetun lain kumoamisesta ja ehdotettu laki Eduskunnan kirjastosta annetun lain 9 §:n 2 momentin kumoamisesta on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1993 alusta.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne

Valtion painatuskeskus on valtion liikelaitoksista annetun lain (627/87) mukainen valtion liikelaitos. Se toimii valtiovarainministeriön hallinnonalalla. Kirjanpidossaan painatuskeskus noudattaa valtion liikelaitosten kirjanpidon perusteista annettua valtioneuvoston päätöstä (866/88), jonka sisällössä on otettu huomioon kirjanpitolain (655/73) ja osakeyhtiölain (734/78) säännökset.

Valtion painatuskeskuksesta annetun lain (727/88) mukaan painatuskeskus toimii kirjapaino- ja kustannusalalla. Painatuskeskuksen tehtävänä on tuottaa ja välittää kirjapaino-, kustannus- ja jakelutoiminnan sekä niihin liittyviä viestinnän tuotteita ja palveluja. Asetuksella voidaan painatuskeskukselle antaa myös muita sille soveltuvia tehtäviä. Painatuskeskuksen on otettava toiminnassaan huomioon erityisesti eduskunnan ja valtionhallinnon painatus- ja julkaisutarpeet ja julkaisujen saatavuus.

Valtion painatuskeskuksesta annetussa ase-

tuksessa (728/88) säädetään tarkemmin painatuskeskuksen tehtävistä. Sen tehtävänä on:

1) huolehtia valtiopäiväjärjestyksen 91 §:ssä tarkoitettujen valtiopäiväasiakirjojen painatuksesta sekä painotöistä, joita lakien, asetusten ja muiden säädösten käsittely valtioneuvostossa edellyttää;

2) julkaista Suomen säädöskokoelmaa, sen sopimussarjaa ja Virallista lehteä;

3) pitää saatavilla valtion julkaisuja ja lomakkeita; sekä

4) sen mukaan kuin painatuskeskus valtion virastojen ja laitosten kanssa sopii, valvoa valtion tuottamien julkaisujen tekijänoikeutta.

Valtion painatuskeskus aloitti toimintansa vuonna 1967. Se muodostettiin yhdistämällä aiemmin erillisinä toimineet Valtioneuvoston kirjapaino, Valtion julkaisutoimisto ja Virallinen lehti valtiovarainministeriön alaiseksi valtion liikeyritykseksi. Vuoden 1989 alusta painatuskeskus on toiminut valtion liikelaitoksena. Painatuskeskuksen toimintaa johtavat valtioneuvoston kolmivuotiskaudeksi kerrallaan

määräämä hallitus sekä valtioneuvoston nimitämä toimitusjohtaja. Painatuskeskuksen pääkonttori, kirjapaino ja muut toimipisteet sijaitsevat Helsingissä. Lisäksi sen tuotteita myydään sopimusperusteisesti kirjakauppojen yhteydessä toimivissa myyntipisteissä läänien pääkaupungeissa.

Painatuskeskuksella on kolme varsinaista liiketoiminta-aluetta: kirjapainotoiminta, kustannustoiminta ja jakelutoiminta. Lisäksi painatuskeskuksella on oma graafisen suunnittelun yksikkö, minkä johdosta asiakkaille voidaan tarjota graafisen alan kokonaispalvelua. Painatuskeskuksen palveluksessa oli vuoden 1991 lopussa noin 580 henkilöä, jotka ovat työsopimussuhteessa valtioon.

Valtioneuvosto teki 12 päivänä lokakuuta 1989 päätöksen valtion liikelaitokseksi muutetun Valtion painatuskeskuksen hallintaan vuoden 1989 alusta siirretystä valtion omaisuudesta ja sen luovutusehdoista. Omaisuus on kuitenkin edelleen valtion omistuksessa ja valtio vastaa toissijaisesti myös painatuskeskuksen veloista ja muista sitoumuksista.

Painatuskeskuksen hallintaan siirrettiin entisen valtion painatuskeskuksen hallinnassa vuoden 1988 lopussa ollut omaisuus, mikä käsitti painatuskeskuksen Helsingin kaupungissa Hakuninmaalla sijaitsevan tuotantolaitoksen tontin sillä olevine rakennuksineen sekä Helsingin kaupungin 402. kaupunginosassa korttelissa 4 tontilla 11 sijaitsevan väestösuojan. Valtioneuvoston päätöksessä todettiin siirrettävän omaisuuden arvoksi 187 507 927 markkaa, mistä lainaehdoin annetun omaisuuden arvo oli 13 000 000 markkaa. Lisäksi painatuskeskus velvoitettiin tilittämään valtiolle saamisina ja kassavaroina ynnä muina sellaisina 20 124 811 markkaa. Valtioneuvosto päätti merkitä painatuskeskuksen 10 000 000 markan peruspääoman ja lainaehdoin annetun 13 000 000 markkan lisäksi muuksi omaksi pääomaksi 132 449 453 markkaa, josta arvonorotusrahastona 86 000 000 markkaa. Lainaehdoin annetun valtion saatavan valtioneuvosto määräsi maksettavaksi takaisin 12 vuodessa alkaen vuodesta 1989. Vuoden 1991 lopussa lainan jäljellä oleva määrä oli 9 900 000 markkaa.

Valtioneuvosto päätti 19 päivänä maaliskuuta 1992 korottaa painatuskeskuksen peruspääoman 10 000 000 markasta 15 000 000 markkaan siten, että painatuskeskuksen arvonorotusrahastosta siirretään 5 000 000 markkaa peruspääomaan.

Painatuskeskuksen liikevaihto oli vuonna 1989 noin 200 miljoonaa markkaa, vuonna 1990 noin 214 miljoonaa markkaa ja vuonna 1991 noin 204 miljoonaa markkaa. Asiakaskunnasta valtionhallinnon, muun julkisen hallinnon ja sitä lähellä olevien tahojen osuus on noin 82 prosenttia liikevaihdosta. Yksityisen sektorin osuus asiakkaita on noin 18 prosenttia liikevaihdosta. Painatuskeskukselle erityislainsäädännöllä sekä painatuskeskuksesta annetulla asetuksella säädettyjen virallisiasiakirjojen tuottaminen muodostaa noin 10 prosenttia liikevaihdosta.

Painatuskeskuksen toiminta on ollut liiketaloudellisesti kannattavaa. Tilikauden voitto oli 1,0 miljoonaa markkaa vuonna 1989, 3,0 miljoonaa markkaa vuonna 1990 ja 8,3 miljoonaa markkaa vuonna 1991.

Eduskunnan kirjastosta annetun lain (983/84) 9 §:n 2 momentin nojalla valtion painatuskeskus on velvollinen luovuttamaan maksutta Eduskunnan kirjastolle sen tarvitsemat painotuotteet.

Valtiopäiväasiakirjojen ja muiden valtion virallisiasiakirjojen painaminen, julkaiseminen ja jakelu on ulkoisen muodon, käytettävien materiaalien sekä aikataulun osalta normitettu varsin määrämuotoiseksi. Painatuskeskus on keskitetysti vastannut määrättyjen muotojen toteuttamisesta kaikissa eri työvaiheissa. Valmisteluvaiheessa olevat virallisiasiakirjat ovat useimmiten ei-julkisia tai salassa pidettäviä. Salassapitovelvollisuuden rikkominen on rangaistava teko liikelaitoksen työntekijöille, jotka ovat työsopimussuhteessa valtioon.

Valmiuslain (1080/91) 40 §:n 1 momentissa poikkeusoloihin varautumisen vastuu on ulotettu myös valtion liikelaitoksiin. Painatuskeskus on järjestänyt prosessinsa siten, että varmuus- ja turvallisuusvaatimukset ovat toteutuneet. Painatuskeskus on yhteistyössä valtioneuvoston kanslian kanssa valmisteltujen suunnitelmien mukaisesti varautunut hoitamaan virallisiasiakirjojen paino-, julkaisu- ja jakelutehtävät myös kriisiolosuhteissa.

2. Ehdotetut muutokset

Julkisen sektorin uudistamistyössä hallitus on asettanut 1990-luvun tavoitteeksi parantaa julkisen hallinnon tuloksellisuutta ja nostaa hallinnon tuottavuutta. Julkisten toimintojen tuloksellisuuden parantamiseksi hallitus edistää

markkinaohjauksen hyväksikäyttöä ja siihen liittyen myös niiden liikelaitosten yhtiöittämistä, joilla ei ole julkisia yhteiskunnallisia velvoitteita.

Tarve muuttaa painatuskeskuksen organisaatiomuoto osakeyhtiöksi on aiheutunut lähinnä kiristyvistä kilpailusta kirjapaino- ja kustannusalalla. On tärkeää, että painatuskeskuksen toimintaedellytykset olisivat samat kuin muilla toimialan yrityksillä. Esimerkiksi toiminnan johtamisen, organisoinnin, kehittämisen sekä uusien tehtävien hankinnan kannalta osakeyhtiömuoto on joustavampi ja tehokkaampi kuin liikelaitosmuoto. Toimialan nopeasti muuttuvissa tilanteissa tällä saattaa olla suuri merkitys.

Osakeyhtiömuodolla olisi kansainvälisen kehityksen kannalta tärkeä merkitys. Euroopan talousalueesta tehty sopimus (ETA-sopimus) edellyttää suomalaisen kilpailulainsäädännön yhdentämistä Euroopan yhteisöjen (EY) vastaaviin sääädöksiin, mikä osaltaan luo paineita avoimella kilpailusektorilla toimivien julkisten yritysmuotojen uudistamiseen. Koska painatuskeskuksella ei ole viranomaistehtäviä ja se toimii, sen tehtäväksi säädettyä virallisiasiakirjojen tuottamista lukuunottamatta, avoimessa kilpailutilanteessa, on osakeyhtiömuoto sille sopiva. Avoimen kilpailun korostuminen graafisessa teollisuudessa edistäisi myös taloudellisuutta ja kilpailuttamista valtion virastojen ja laitosten painatustoiminnoissa.

Painatuskeskus on tasaisesti vähentänyt velkaansa valtiolle. Vuosina 1989 ja 1990 liikelaitos saavutti sille asetetut peruspääoman tuototavoitteet ja vuonna 1991 ylitti selvästi tämän tavoitteen. Painatuskeskuksella on hyvät edellytykset jatkuvaan kannattavaan toimintaan myös osakeyhtiömuodossa samoista kilpailuasemista kuin vastaavat yksityiset yritykset.

Uuden osakeyhtiön muodostamista on pidettävä perusteltuna ratkaisuna. Valtio merkitsisi perustettavan yhtiön koko osakekannan. Valtion määräysvalta yhtiössä säilytettäisiin jatkossakin valtion virallisiasiakirjojen tuottamisen ja julkaisemisen turvaamiseksi kaikissa oloissa. Perustettavan valtioneuromistaisen osakeyhtiön toimialana olisi kirjapaino-, kustannus- ja jakelutoiminnan sekä niihin liittyvien viestintä tuotteiden ja palveluiden tuottaminen ja välittäminen. Yhtiö jatkaisi suoraan Valtion painatuskeskuksen toimintaa vuoden 1993 alusta ja siihen sovellettaisiin osakeyhtiölain säännöksiä.

Edellä olevan johdosta ehdotetaan säädettäväksi laki, jonka nojalla valtioneuvosto saa valtuuden luovuttaa liikelaitoksen hallussa olevan valtion omaisuuden perustettavalle valtion-yhtiölle. Valtion virallisiasiakirjojen tuottamisen ja julkaisemisen turvaamiseksi ehdotetaan, että lakiin otetaan säännös valtioneuromistön säilyttämisestä osakeyhtiön osakkeista. Valtion painatuskeskuksesta annettu laki kumottaisiin vuoden 1993 alusta. Muutoin yhtiöön sovellettaisiin mitä säädetään valtion osakasvallan käytöstä eräissä taloudellista toimintaa harjoittavissa osakeyhtiöissä annetussa laissa (740/91).

Valtion painatuskeskukselle säädetty velvollisuus luovuttaa maksutta Eduskunnan kirjastolle sen tarvitsemat painotuotteet ehdotetaan kumottavaksi osakeyhtiömuotoon siirtymisen johdosta samoin vuoden 1993 alusta. Kirjasto ei vastusta ehdotettua muutosta.

3. Esityksen valmistelu

Valtiovarainministeriö asetti 24 päivänä maaliskuuta 1992 työryhmän, jonka tehtävänä oli selvittää Valtion painatuskeskuksen muuttamisesta vuoden 1993 alusta osakeyhtiöksi aiheutuvat vaikutukset liikelaitoksen toimintaan ja talouteen sekä muutoksen vaatimat toimenpiteet. Työryhmä valmisteli 8 päivään toukokuuta 1992 mennessä ehdotuksen hallituksen esitykseksi osakeyhtiöksi muuttamisesta. Työryhmässä oli myös kolme painatuskeskuksen nimeämää edustajaa.

Valtioneuvoston 7 päivänä toukokuuta 1992 julkisen sektorin uudistamiseksi antaman ohjelmapäätöksen 3 kohdan mukaan vuosina 1993 ja 1994 yhtiöitettäviin valtion liikelaitoksiin kuuluu myös Valtion painatuskeskus.

Hallituksen esitys on viimeistelty valtiovarainministeriössä virkatyönä yhteistyössä painatuskeskuksen sekä kauppa- ja teollisuusministeriön kanssa.

Eduskunnan kirjaston, valtiovarainministeriön ja painatuskeskuksen edustajien neuvottelussa 12 päivänä elokuuta 1992 selvitettiin niitä ratkaisuja, joita käyttäen Eduskunnan kirjaston nykyiset kansainväliset yhteydet, valtion virastojen ja laitosten julkaisujen saatavuuden turvaaminen sekä muut kirjaston kannalta merkittävät toiminnot voidaan painatuskeskuksen yhtiöittämisestä huolimatta edelleenkin hoitaa asianmukaisella tavalla.

4. Esityksen taloudelliset vaikutukset

4.1. Osakeyhtiön perustaminen

Yhtiö on tarkoitus perustaa syksyllä 1992 25 000 markan osakepääomalla, jotta siirrettävässä liiketoiminnassa käytettävä uusi yhtiön toiminimi saadaan hyvissä ajoin markkinoitua asiakaskunnalle. Yhtiön kaikki osakkeet merkitsisi valtio.

Painatuskeskus lakkautettaisiin 1 päivästä tammikuuta 1993 sekä sen liiketoiminta, hallinnassa oleva omaisuus ja velat siirrettäisiin perustetulle osakeyhtiölle. Omaisuus luovutettaisiin apporttina osakeyhtiölle 1 päivänä tammikuuta 1993 (luovutuspäivä), jolloin osakeyhtiön pääoma myös korotettaisiin 15 miljoonaa markkaan. Valtio merkitsisi osakepääoman kokonaan. Yhtiön liiketoiminta aloitettaisiin 1 päivänä tammikuuta 1993 (liiketoiminnan alkamispäivä).

Yhtiön pääomarakenne on tarkoitus muodostaa sellaiseksi, että se olisi toiminnan aloitusvaiheessa riittävän vahva mahdollisten sopeutumiso ongelmien varalta sekä mahdollistaisi yhtiön kannattavan toiminnan ottaen kuitenkin huomioon alan kilpailutilanteen. Tämä merkitsee sitä, että uuden yhtiön vakavaraisuuden tulisi olla hyvä tai ainakin alan keskimääräistä tasoa, ei kuitenkaan liian vahva kilpailutilanteeseen nähden. Valtio saa omistajana tuottoja uuteen yhtiöön sijoittamastaan pääomasta osinkojen ja lainakorkojen muodossa.

Koska osakeyhtiö jatkaisi liikelaitoksen nykyistä toimintaa omistajan, asiakaskunnan, henkilöstön tai muiden merkittävien sidosryhmien muuttumatta, on perusteltua, että yritysmuodon muutos ei aiheuttaisi muutoksia siinä omaisuudessa tai muissa voimavaroissa eikä veloissa tai muissa sitoumuksissa, jotka ovat painatuskeskuksen tilinpäätöksessä 31 päivänä joulukuuta 1992. Tämän vuoksi painatuskeskuksen hallinnassa oleva omaisuus, josta olisi vähennettävä valtiolle vuodelta 1992 tuleva voitto-osuus, siirrettäisiin osakkeiden merkintähintana perustettavalle yhtiölle. Osakkeiden merkintä ei edellyttäisi maksusuorituksia. Painatuskeskuksen velat myös siirrettäisiin yhtiölle.

Osakeyhtiön aloittava tase johdettaisiin painatuskeskuksen lopettavasta taseesta 31 päivänä joulukuuta 1992.

4.2. Omaisuus

Seuraavassa esitetyt luvut perustuvat alustavaan arvioon painatuskeskuksen tilinpäätöksestä 31 päivänä joulukuuta 1992 ja ne tarkistetaan valtioneuvoston vahvistettua painatuskeskuksen vuoden 1992 tilinpäätöksen.

Siirrettävän rahoitusomaisuuden arvo olisi noin 50 miljoonaa markkaa ja vaihto-omaisuuden arvo olisi noin 19 miljoonaa markkaa.

Käyttöomaisuuden arvo, mukaan luettuna arvostuserät, olisi yhteensä noin 175 miljoonaa markkaa, josta tuotantolaitoskiinteistön arvo olisi noin 113 miljoonaa markkaa, koneita ja kalustoa noin 38 miljoonaa markkaa, painatuskeskuksen tytäryhtiöosakkeita noin 20 miljoonaa markkaa ja muita osakkeita noin 2 miljoonaa markkaa sekä muuta aineetonta käyttöomaisuutta noin 2 miljoonaa markkaa.

Siirrettävästä vieraasta pääomasta olisi korotonta velkaa noin 44 miljoonaa markkaa, josta ostovelkoja noin 9 miljoonaa markkaa, lomapalkkavelkaa noin 13 miljoonaa markkaa, maksamattomia tytäryhtiöosakkeita noin 10 miljoonaa markkaa, siirtovelkoja noin 5 miljoonaa markkaa ja muuta velkaa noin 7 miljoonaa markkaa. Korollista lyhytaikaista velkaa olisi noin 1 miljoonaa markkaa, joka on pitkäaikaisten lainojen vuonna 1993 erääntyviä lyhennyksiä. Pitkäaikaista velkaa olisi noin 22 miljoonaa markkaa, josta valtion liikelaitoslainaa noin 8 miljoonaa markkaa ja valtion eläkelainaa noin 14 miljoonaa markkaa. Painatuskeskuksella luovutusajankohtana olevat yhteensä noin 23 miljoonan markan valtion lainat ehdotetaan siirrettäviksi perustetulle osakeyhtiölle ilman vakuutta.

Osakeyhtiön omaksi pääomaksi muodostuisi noin 177 miljoonaa markkaa. Yhtiön osakepääoma olisi 15 miljoonaa markkaa. Vararahastoksi jäisi noin 162 miljoonaa markkaa.

4.3. Vaikutus valtion talousarvioon

Painatuskeskuksen nykyiset tuloutukset valtion talousarvioon voitonjaosta sekä lainojen koroista ja lyhennyksistä eivät muuttuisi. Uutena tuloutuskeskenä olisi osakeyhtiön maksama valtion tulovero. Eduskunnan kirjastolle maksettua luovutettujen painotuotteiden arvo painatuskeskukselle on ollut noin 120 000 markkaa vuodessa.

4.4. Kustannusvaikutukset osakeyhtiölle

Osakeyhtiöksi muuttaminen aiheuttaa nykytilanteeseen verrattuna tiettyjä vuotuisia lisäkustannuksia, joita syntyy lähinnä valtion- ja kunnallisverotuksen, vakuutusmaksujen, henkilösivukulujen, rahoituskulujen ja eräiden muiden kulujen muodossa. Lisäkulut ovat suuruusluokaltaan noin 2—3 prosenttia liikevaihdosta. Lisäkulut katetaan osakeyhtiön tulorahoituksella.

5. Esityksen henkilöstövaikutukset

Tarkoituksena on, että painatuskeskuksen palveluksessa oleva henkilöstö siirtyy perustettavan yhtiön palvelukseen osakeyhtiössä sovellettavin työehdoin. Valtio vastaa henkilöstön eläketurvasta luovutuspäivään saakka. Liiketoiminnan aloituspäivästä lukien osakeyhtiö järjestäisi valtion palveluksesta siirrettävien henkilöiden eläketurvan. Yhtiö vastaisi henkilöstönsä kaikista eläkekustannuksista mukaan lukien mahdollisen lisäeläketurvan.

6. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Valtion vuoden 1993 talousarvioesitykseen

liittyen annetaan eduskunnalle hallituksen esitys laiksi henkilöstön eläketurvan järjestämisestä muutettaessa valtion virastoja, laitoksia tai liikelaitoksia osakeyhtiöiksi sekä laiksi valtion eläkevakuutusrahastosta. Esityksessä ehdotetaan valtion toimintoja yhtiöitettäessä valtion palveluksesta siirrettävien henkilöiden eläketurva järjestettäväksi valtion eläkejärjestelmästä pääasiassa työntekijäin eläkelain perusehtojen tasoisena. Lisäksi ehdotetaan tästä aiheutuva kustannusrasite hoidettavaksi siten, että aloitettava yhtiö tulisi eläketurvan järjestämisveloitteen osalta mahdollisimman tasavertaiseen asemaan kilpailijayritystensä kanssa. Järjestelyn toteuttamiseksi ehdotetaan valtion eläkerahaston ja valtiokonttorin toimialaa laajennettavaksi ja valtion eläkerahastoa koskeva lainsäädäntö korvattavaksi uudella valtion eläkevakuutusrahastosta annettavalla lailla. Edellä mainitut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993.

Painatuskeskuksen yhtiöittämisen takia korostuu valtion virastojen ja laitosten tehtävä huolehtia julkaisujensa ja lomakkeidensa painattamisesta, julkaisemisesta ja saatavilla pitämisestä samanaikaisesti suomen ja ruotsin kielellä sekä, sen mukaan kuin saamen kielen käyttämisestä viranomaisissa annetussa laissa (516/91) säädetään, saamen kielellä. Tämän mukaisesti on myös tarpeen myöhemmin tarkistaa kielilain (148/22) säännöksiä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Laki valtioneuvoston oikeudesta luovuttaa Valtion painatuskeskuksen hallinnassa oleva omaisuus perustettavalle valtionyhtiölle sekä yhtiön eräistä tehtävistä

1 §. Pykälä sisältää valtioneuvostolle annetun valtuuden merkitä kaikki painatuskeskuksen toimintaa jatkamaan perustettavan valtionyhtiön osakkeet sekä luovuttaa valtion omaisuus, joka on nykyisin painatuskeskuksen hallinnassa, tälle valtionyhtiölle. Hallitusmuodon 74 §:n (1077/91) mukaan valtion kiinteää omaisuutta voidaan luovuttaa eduskunnan suostumuksella tai sen mukaan kuin lailla säädetään.

2 §. Valtionyhtiön perustaminen järjestettäisiin käytännössä siten, että valtioneuvosto luovuttaisi perustettavalle osakeyhtiölle painatuskeskuksen liiketoiminnan ja sen hallinnassa olevan omaisuuden sekä velat ja sitoumukset.

Valtioneuvosto määräisi luovutettavan omaisuuden arvon ja ehdot, joilla luovutus tapahtuu, sekä määräisi omaisuuden luovuttamista ja yhtiön muodostamista koskevista järjestelyistä. Omaisuuden ja liiketoiminnan siirto tapahtuisi 1 päivänä tammikuuta 1993, joten valtioneuvosto tekisi alustavan päätöksen omaisuuden siirrosta viimeistään joulukuussa 1992. Lopullinen päätös voitaisiin tehdä valtioneuvoston vahvistettua Valtion painatuskeskuksen tilinpäätöksen vuodelta 1992.

Perustettavalle yhtiölle luovutettava kiinteä omaisuus käsittää Helsingin kaupungissa sijaitsevan tuotantolaitoksen tontin (tontti 1/33315/33. kaupunginosa) sillä olevine rakennuksineen sekä väestösuojan.

Valtion lainanannosta ja valtiontakauksesta annetun lain (449/88) 4 §:n 1 momentin mukaan valtion laina voidaan, jollei laissa ole toisin säädetty tai eduskunta määrärahan myöntäessään ole toisin päättänyt, myöntää ainoastaan turvaavaa vakuutta vastaan. Lakiehdotuksen 2 §:n 3 momentissa säädettäisiin yhtiön lainojen vakuudettomuudesta. Vakuudettomuus koskisi vain liikelaitosaikana annettuja valtion lainoja.

3 §. Osakeyhtiölle annettavien tehtävien hoitaminen edellyttää, että osakeyhtiö on kaikissa olosuhteissa toimintakykyinen. Näin ollen ehdotetaan 3 §:ssä yhtiö säilytettäväksi valtioneuvaluutuksena ja valtion määräämisvalta turvattavaksi yhtiössä siten, että yhtiön osakkeista tulee olla valtion välittömässä omistuksessa ja hallinnassa määrä, joka on yli puolet yhtiön kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä.

4 §. Tulo- ja varallisuusverolain (1240/88) 19 §:n mukaisesti valtio ei ole verovelvollinen kunnalle painatuskeskuksesta saadusta tulosta.

Lakiehdotuksen 4 §:ssä ovat säännökset yhtiön verotuskohtelusta. Verotuksellisessa mielessä yhtiö jatkaisi painatuskeskuksen toimintaa siten kuin tulo- ja varallisuusverolain 38 §:ssä ja liikevaihtoverolain (559/91) 33 §:n 1 momentissa on tarkoitettu. Omaisuuden siirrosta apporttina ei yhtiö maksaisi leimaveroa. Luovutettavaan omaisuuteen kuuluvista kiinteistöjen luovutuksesta sekä osakkeiden ja osuustodistusten siirrosta osakeyhtiö ei myöskään maksaisi leimaveroa.

5 §. Sen jälkeen kun painatuskeskus on lakautettu ja sen omaisuus siirretty osakeyhtiölle, osakeyhtiö vastaa painatuskeskuksen toiminta-aikanaan antamista ja tekemistä velka-, hankinta-, toimitus- ja muista sen kaltaisista sopimuksista. Jos Valtion painatuskeskuksen sopijapuoli ei sopimuskumppanin vaihtumista hyväksy, korvaa yhtiö valtiolle sen, mitä valtio Valtion painatuskeskuksen sitoumusten johdosta mahdollisesti joutuu korvaamaan.

6 §. Eduskunnan ja valtioneuvostossa käsiteltävien asiakirjojen tuottamisen ja julkaisemisen turvaamiseksi normaalioloissa ja etenkin kriisiaikana ei riitä pelkkä sopimusperusteinen menettely. Tämän vuoksi ehdotetaan 6 §:ään sisäl-

lytettäväksi osakeyhtiölle velvollisuus valtiopäiväasiakirjojen ja muiden valtion keskeisten virallisiasiakirjojen painamiseen ja julkaisemiseen siten kuin siitä erikseen säädetään tai määrätään. Suomen säädöskokoelmasta annetun asetuksen (696/80) 4 §, joka koskee säädöskokoelman julkaisemista, tarkistettaisiin asianmukaiseksi sekä annettaisiin muut ehdotetun 6 §:n 1 ja 2 kohdissa tarkoitettujen toiminnan hoitamiseksi tarvittavat asetukset ja valtioneuvoston päätökset.

7 §. Lakiehdotuksen 7 §:ään sisältyvät säännökset 6 §:ssä tarkoitettuja virallisiasiakirjoja koskevasta salassapitovelvollisuudesta ja sen rikkomisesta aiheutuvaan rangaistukseen tuomitsemisesta. Säännökset ovat tarpeen, koska työntekijät eivät enää olisi valtion palveluksessa.

8 §. Pykälään sisältyvät tarpeelliset säännökset lain voimaantulosta.

1.2. Laki Valtion painatuskeskuksesta annetun lain kumoamisesta

1 §. Laki Valtion painatuskeskuksesta ehdotetaan kumottavaksi.

2 §. Pykälään otettaisiin tarpeelliset säännökset lain voimaantulosta sekä siitä, miten on toimittava liikelaitoksen viimeisen tilikauden tilinpäätöksen ja tilintarkastuksen osalta.

1.3. Laki Eduskunnan kirjastosta annetun lain 9 §:n 2 momentin kumoamisesta

Valtion painatuskeskukselle säädetty velvollisuus luovuttaa maksutta Eduskunnan kirjastolle sen tarvitsemat painotuotteet ehdotetaan kumottavaksi.

2. Voimaantulo

Laki valtioneuvoston oikeudesta luovuttaa Valtion painatuskeskuksen hallinnassa oleva omaisuus perustettavalle valtionyhtiölle sekä yhtiön eräistä tehtävistä ehdotetaan tulevaksi voimaan sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Laki Valtion painatuskeskuksesta annetun

lain kumoamisesta ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993, koska liikelaitoksen tilikausi on kalenterivuosi.

Laki Eduskunnan kirjastosta annetun lain 9 §:n 2 momentin kumoamisesta ehdotetaan

tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

valtioneuvoston oikeudesta luovuttaa Valtion painatuskeskuksen hallinnassa oleva omaisuus perustettavalle valtionyhtiölle sekä yhtiön eräistä tehtävistä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Valtioneuvosto oikeutetaan luovuttamaan Valtion painatuskeskuksen hallinnassa olevat valtion omistamat maa-alueet ja rakennukset laitteineen sekä muu omaisuus osakeyhtiölle, joka perustetaan kirjapaino-, kustannus- ja jakelutoiminnan sekä niihin liittyvien viestinnän tuotteiden ja palveluiden tuottamista ja välittämistä varten. Valtio merkitsee osakeyhtiötä perustettaessa kaikki sen osakkeet.

2 §

Valtioneuvosto määrää luovutettavan omaisuuden arvon ja ehdot, joilla luovutus tapahtuu, sekä määrää muista omaisuuden luovuttamiseen ja yhtiön muodostamiseen liittyvistä järjestelyistä.

Valtioneuvosto määrää, mikä osa omaisuudesta pannaan yhtiöön osakkeita vastaan.

Valtion laina yhtiölle voi olla vakuudeton enintään siihen pääomamäärään saakka, mikä on valtion laina Valtion painatuskeskukselle omaisuuden luovutusajankohtana.

3 §

Yhtiön osakkeista tulee valtion välittömässä omistuksessa ja hallinnassa olla määrä, joka on yli puolet yhtiön kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä.

4 §

Yhtiö ei ole velvollinen suorittamaan leimaveroa tässä laissa tarkoitettua omaisuutta koskevasta luovutuskirjasta.

Tulo- ja varallisuusverotuksessa sekä liike-

vaihtoverotuksessa yhtiön katsotaan sellaiseen jatkavan Valtion painatuskeskuksen harjoittamaa liiketoimintaa.

5 §

Yhtiö vastaa niistä velka-, hankinta- ja toimitussopimuksista sekä muista niiden kaltaisista sitoumuksista, joihin Valtion painatuskeskus on toiminta-aikanaan sitoutunut.

6 §

Yhtiön tulee sen mukaan kuin siitä erikseen säädetään tai määrätään:

1) huolehtia valtiopäiväjärjestyksen 91 §:ssä tarkoitettujen valtiopäiväasiakirjojen painatuksesta sekä painotöistä, joita lakien, asetusten ja muiden säädösten käsittely valtioneuvostossa edellyttää; sekä

2) julkaista Suomen säädöskokoelmaa ja sen sopimussarjaa sekä Virallista lehteä.

7 §

Joka yhtiön palveluksessa ollessaan on saanut tietoja sellaisista 6 §:ssä tarkoitetuista virallisiasiakirjoista, jotka eivät ole julkisia, ei saa näitä tietoja luvattomasti ilmaista.

Joka rikkoo 1 momentissa mainitun velvollisuuden, on tuomittava *virallisiasiakirjoja koskevan salassapitovelvollisuuden rikkomisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

8 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki**Valtion painatuskeskuksesta annetun lain kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Täten kumotaan Valtion painatuskeskuksesta 15 päivänä elokuuta 1988 annettu laki (727/88).

2 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1993.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Valtion painatuskeskuksen viimeisen toimintavuoden tilintarkastukseen ja tilinpäätökseen sovelletaan, mitä valtion liikelaitoksista annettussa laissa (627/87) ja sen nojalla on säädetty tai määrätty.

3.

Laki**Eduskunnan kirjastosta annetun lain 9 §:n 2 momentin kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Täten kumotaan Eduskunnan kirjastosta 28 päivänä joulukuuta 1984 annetun lain (983/84) 9 §:n 2 momentti.

2 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1993.

Helsingissä 18 päivänä syyskuuta 1992

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Ilkka Kanerva*